

การพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
และวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิ
Development of Natural and Cultural Tourist Routes
and Activities in Chaiya Phum Province

¹ปัญญา คล้ายเดช ²ปรธกร ปุระกัน

¹Panya Klaydesh ² Porathaphorn Purakun

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahaculalongkornrajavidyalaya University, Thailand

อีเมล: ¹panya.klay@mcu.ac.th, ² Pol4229@gmail.com,

Received; July 12, 2021 ; Revised October 9, 2021 ; Accepted November 20, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิ ๒) พัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ และ ๓) พัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางธรรมชาติ จำนวน ๔๐๐ คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน ๓๐ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อนำมาพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว นำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาในรูปของความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า

¹ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² ประธานหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ) วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. เส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน ๔ เส้นทาง คือ ๑) เส้นทางวิถีธรรมชาติ ๒) เส้นทางสายไหม ๓) เส้นทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น และ ๔) เส้นทางวิถีการเกษตร

๒. เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิที่พัฒนาขึ้น มี ๖ เส้นทาง คือ ๑) เส้นทางไหว้พระสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมแหล่งประวัติศาสตร์ ๒) เส้นทางชื่นชมธรรมชาติบนเทือกเขาภูแลนคา ๓) เส้นทางเที่ยวชม เที่ยวไหว้ และเที่ยวซ้อป ๔) เส้นทางเที่ยวชมอุทยานชาติและอุทยานธรรม ๕) เส้นทางท่องเที่ยวจากทิศใต้สู่ทิศเหนือ และ ๖) เส้นทางท่องเที่ยวจากตะวันตกสู่ตะวันออก สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ ๑) การไหว้พระ ๒) การสักการะอนุสาวรีย์ ๓) การชื่นชมแหล่งประวัติศาสตร์ ๔) การเที่ยว เล่น ชมธรรมชาติให้ดูดีเต็ม และ ๕) การนอนสัมผัสกับบรรยากาศอย่างเบิกบาน

๓. การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยว คือ การสร้างความร่วมมือกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อพัฒนาเครือข่ายเชิงการเรียนรู้เชิงกิจกรรม และเชิงบูรณาการร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
คำสำคัญ : เส้นทางท่องเที่ยว, กิจกรรมการท่องเที่ยว, แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were to; 1) to study tourist routes of Chaiya Phum Province, 2) to develop natural and cultural tourist routes and activities in Chaiya Phum Province and 3) to develop tourist network on natural and cultural tourist routes in Chaiya Phum Province. This research was mixed methods as documentary qualitative and quantitative research. The samples were 400 people in Chaiya Phum Province by using of questionnaires the key informants were 30 expert persons by using of in-depth interview forms and the data was analyzed to develop the tourist routes and activities and presented by using of descriptive analysis.

The result was found that

1. There were 4 tourist routes in Chaiya Phum Province, namely 1) the natural route 2) the Silk route 3) the indigenous culture route and 4) the agricultural route.

2. Natural and cultural tourist routes In Chaiya Phum Province, there are 6 developed routes: 1) a route to pay homage to sacred objects and visit historical sites 2) a route to admire nature on the Phu Laen Kha mountain range 3) a route for sightseeing, paying homage and shopping 4) a route for sightseeing in national parks 5) the route from South to North and 6) the route from West to East. Natural and cultural tourist activities in Chaiya Phum Province included: 1) paying homage to Buddhist Places 2) paying homage to monuments 3) admiring historical sites 4) traveling, playing and admiring nature and 5) sleeping in a joyful atmosphere.

3. Tourist network development was to create cooperation between tourist attractions, government agency and business sector for developing a network for learning, activity and integration which will lead to the development of sustainable tourism.

Keywords : Tourist Routes, Tourist Activities, Natural and Cultural Tourist Sites.

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย และยังช่วยพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มีการแข่งขันอย่างรุนแรง ประเทศไทยจึงปรับทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้เอกลักษณ์ของประเทศไทยในรูปแบบที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” (กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และศรันยา แสงลี้มสุวรรณ, 2555:139) ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย มีแหล่งโบราณคดีที่สวยงาม มีแหล่งธรรมชาติที่งดงาม ที่สามารถนำมาเป็นจุดขายเพื่อกระตุ้นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ (ปิยะวดี หิริมงคล, 2545:25)

รัฐบาลได้ทำแผนยุทธศาสตร์และมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยเน้นที่ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุ และประเพณีวัฒนธรรม เน้น

ตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ประโยชน์ ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม เน้นการพัฒนาท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เน้นการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ศึกษาวถีชีวิตชุมชน และสร้างอาชีพให้แก่ชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและรองรับการท่องเที่ยวดังกล่าว ด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้น ทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540:38)

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อให้มีเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบทันสมัย สะดวกง่ายต่อการเดินทางและได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยไม่ให้ก่อผลเสียต่อแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนจะสนับสนุนให้ก่อการสร้างอาชีพพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ในจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ โดยกำหนดจากประชากรทั้งหมด จำนวน 1,118,750 คน (สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการกำหนดหา กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967 : 398) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน ได้แก่ 1) ผู้นำท้องถิ่นผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 5 คน, 2) ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ ที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 7 รูป/คน, 3) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐ จำนวน 5 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คน และ 5) นักธุรกิจและนักท่องเที่ยว จำนวน 8 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คณะผู้วิจัยมุ่ง 1) ศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ 2) พัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ และ 3) พัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมิ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 36 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

3.3 แบบสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 11 แห่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเน้นการศึกษาวิเคราะห์ทั้งการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้และแนวทางการพัฒนา โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

๑. การศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ในแผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ.2566-2570 ได้สรุปเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 4 เส้นทาง ประกอบด้วย 1) **เส้นทางวิถีธรรมชาติ** เส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีธรรมชาติ จำนวน 9 แห่ง 2) **เส้นทางสายไหม** เส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับการทอผ้าไหมอันเป็นแหล่งพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัด 3) **เส้นทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น** เส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัด และ 4) **เส้นทางวิถีการเกษตร** เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัด

2. การพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ มีการพัฒนาขึ้นจำนวน 6 เส้นทาง ประกอบด้วย

เส้นทางที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยวไหว้พระสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมแหล่งประวัติศาสตร์ โดยเริ่มจาก 1) ศาลเจ้าพ่อพญาแล 2) ปรากฏู 3) พระเจ้าองค์ตื้อ (ภูพระ) วัดศิลาอาสน์ และ 4) หลวงพ่อใหญ่ทวารวดีและพิพิธภัณฑิ์ไบเสมา วัดคอนสวรรค์

เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวชื่นชมธรรมชาติบนเทือกเขาภูแลนคา โดยเริ่มจาก 1) น้ำตกตาดโตน อุทยานแห่งชาติตาดโตน 2) มอหินขาว 3) ผาห้วยนาค อุทยานแห่งชาติภูแลนคา และ 4) พระธาตุชัยภูมิ

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยว “เที่ยวชม เที่ยวไหว้ และเที่ยวช้อปปิ้ง” โดยเริ่มจาก 1) ศาลเจ้าพ่อพญาแล 2) ปรากฏู 3) พระเจ้าองค์ตื้อ (ภูพระ) วัดศิลาอาสน์ 4) พิพิธภัณฑิ์ประวัติศาสตร์ชาติไทย (เรือหงส์) วัดพญาแล 5) อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 6) วัดชัยภูมิพิทักษ์ (ผาเก็ง) และ 7) ชุมชนบ้านลาดวังม่วง (ชุมชนวัฒนธรรมดีเด่น) อำเภอหนองบัวแดง

เส้นทางที่ 4 เส้นทางเที่ยวชม “อุทยานชาติและอุทยานธรรม” โดยเริ่มจาก 1) อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม 2) อุทยานแห่งชาติไทรทอง 3) ชุมชนบ้านลาดวังม่วง (ชุมชนวัฒนธรรมดีเด่น) อำเภอหนองบัวแดง(พักค้าง) 4) อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 5) น้ำตกตาดโตน อุทยานแห่งชาติตาดโตน 6) มอหินขาว 7) ผาห้วยนาค เขตอุทยานแห่งชาติภูแลนคา และ 8) พระธาตุชัยภูมิ

เส้นทางที่ 5 เส้นทางท่องเที่ยวจากทิศใต้สู่ทิศเหนือ โดยเริ่มจาก 1) ศาลเจ้าพ่อพญาแล 2) ปรากฏู 3) พระเจ้าองค์ต่อ(กู่พระ) วัดศิลาอาสน์ 4) น้ำตกตาดโตน อุทยานแห่งชาติตาดโตน (พักค้าง) 5) มอหินขาว 6) ผาห้วยนาค อุทยานแห่งชาติภูแลนคา และ 7) พระธาตุชัยภูมิ

เส้นทางที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวจากตะวันตกสู่ตะวันออก โดยเริ่มจาก 1) อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม 2) อุทยานแห่งชาติไทรทอง 3) ชุมชนบ้านลาดวังม่วง (ชุมชนวัฒนธรรมดีเด่น) อำเภอหนองบัวแดง(พักค้าง) 4) วัดชัยภูมิพิทักษ์ (ผาเง็ก) 5) อุทยานแห่งชาติภูแลนคา 6) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ชาติไทย (เรือหงส์) วัดพญาแล 7) พระเจ้าองค์ต่อ (กู่พระ) วัดศิลาอาสน์ 8) หลวงพ่อใหญ่ทวารวดีและพิพิธภัณฑ์โบสะมา วัดคอนสวรรค์

ผลการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ในจังหวัดชัยภูมินั้น ประกอบด้วย 1) กิจกรรมไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2) กิจกรรมสักการะผู้มีพระคุณ 3) กิจกรรมชื่นชมแหล่งประวัติศาสตร์ 4) กิจกรรมเที่ยว เล่น ชมธรรมชาติให้ดูดีมี และ 5) กิจกรรมนอนสัมผัสกับบรรยากาศอย่างเบิกบาน

3. การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติและวัฒนธรรมตามเส้นทางแหล่งโบราณคดี จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเครือข่ายในเชิงพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยว มี ๔ ประการ คือ ๑) องค์กรหน่วยงานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเชื่อมต่อกับอำเภอใกล้เคียงกัน ๒) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ได้มีระบบการวางแผนไว้ว่าทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีตัวแทนหรือผู้นำองค์กรมาร่วมกัน ๓) แผนที่เส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเครือข่าย ทำให้สังเกตเห็นถึงลักษณะของพื้นที่การท่องเที่ยวชัดเจน และทำให้ลดระยะเวลาในการเดินทาง ๔) บทบาทของสำนักงานการท่องเที่ยวชัยภูมิและสภาวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ ได้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีเครือข่ายแบ่งตามลักษณะงาน หรือการเชื่อมโยง อาจมีลักษณะของ ๑) เครือข่ายความคิด เครือข่ายการเรียนรู้ (เชื่อมโยงแนวนอน) ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวชัยภูมิ เป็นต้น ๒) เครือข่ายการทำงานในกิจกรรม ประเด็นร่วมกัน (เชื่อมโยงแนวตั้ง) เป็นเครือข่ายที่มีการพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนสู่การทำงานเพื่อต่อยอดการทำงานด้านการท่องเที่ยวในการทำการตลาดร่วมกัน ของเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชัยภูมิ 3) เครือข่ายบูรณาการ (เชื่อมโยงหลายมิติ) เป็นการทำงานที่มองความร่วมมือเป็นฐานเพื่อความ

ราบรื่นในการบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อให้มีเกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

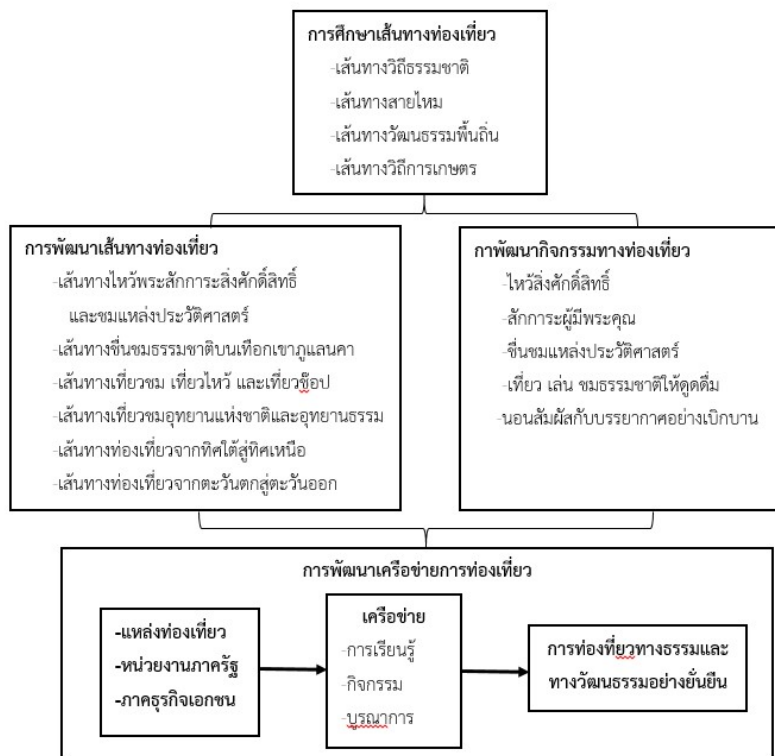
จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. การพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ นำมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิ ได้จำนวน ๖ เส้นทาง และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิที่พัฒนาขึ้น มี ๕ กิจกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมินั้น ได้พยายามพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นเป็นแหล่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสได้เข้ามาท่องเที่ยวอย่างสะดวกปลอดภัย และเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Collier, A. & Harraway, S (1997 p.18) ที่ระบุว่า แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ หรือ 3As ได้แก่ ๑) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งดึงดูดใจเกิดจากสถานที่ (Sites) และเหตุการณ์ (Events) สถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติสร้างหรือมนุษย์สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์สร้าง เพียงอย่างเดียว ๒) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ความสะดวกสบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวหรือคนที่เดินทางเข้ามาถึงสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัยและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และ ๓) การเข้าถึง (Accessibility) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบขนส่ง (Transportation)

๒. การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติและวัฒนธรรมตามเส้นทางแหล่งโบราณคดี จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเครือข่ายในเชิงพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยว มี ๔ ประการ คือ ๑) องค์กรหน่วยงานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมต่อกัน ๒) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวได้มีระบบการวางแผนร่วมกัน ๓) แผนที่เส้นทางเชื่อมโยงกันเป็นการท่องเที่ยวเชิงเครือข่าย ๔) บทบาทของสำนักงานการท่องเที่ยวชัยภูมิและสภาวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ ได้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศ โดยเครือข่ายมีลักษณะของ ๑) เครือข่ายความคิด เครือข่ายการเรียนรู้ (เชื่อมโยงแนวนอน) ๒) เครือข่ายการทำงานในกิจกรรมประเด็นร่วมกัน (เชื่อมโยงแนวตั้ง) และ 3) เครือข่ายบูรณาการ (เชื่อมโยงหลายมิติ)

เป็นการทำงานที่มองความร่วมมือเป็นฐานเพื่อความราบรื่นในการบริหารจัดการเส้นทางการท่องเที่ยว เพื่อให้มีเกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชิน ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน** (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้” ซึ่งพบว่า แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพึ่งพาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านสามารถทำได้โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น การอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยไม่ต้องมีวีซ่าระหว่างกัน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งของประเทศตนเองและประเทศเพื่อนบ้านที่มีแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกัน และการใช้บัตรการเดินทางท่องเที่ยวร่วมกันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และศรัณยา แสงลี้มสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน, ในวารสารนักบริหาร (Executive Journal). ปกที่ 32 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2555.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, (๒๕๔๐) **วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**, กรุงเทพมหานคร: โครงการวิถีทรรศน์.
- ชื่น ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน, (2550) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวายในเขตอีสานใต้และลาวใต้, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ปิยะวดี หิริมกมล. (2545). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Collier, A. & Harraway, S, (1997), *The New Zealand Tourism Industry*, 2nded, New York: Longman.

ที่ อว ๘๐๓๘.๑/พ๑๓๘

วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี

แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

กองบรรณาธิการ วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ได้พิจารณาบทความ

- เรื่อง** การพัฒนาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
ในจังหวัดชัยภูมิ
- ผู้พิมพ์** ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช และ ดร.ปรธกร ปุระกัน
- อนุมัติลงพิมพ์** วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี
- กำหนดเผยแพร่** ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๕)

และได้ส่งบทความของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ (Peer Review) แล้ว ปรากฏว่าบทความของท่านมีคุณภาพในระดับ “ดี” และมีประโยชน์ในเชิงวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(พระครูวุฒิธรรมบัณฑิต,รศ.ดร.)

บรรณาธิการ วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี